

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

4. Argumentum quartum proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

in ista participatione vt de se patet; ergo.

76 Vrgetur, quia licet qualitas dicat ordinem ad quantitatem, quia media illa inheret substantiæ, nihilominus hic ordo non exigitur ab omni qualitate: siquidem intellectus, voluntas, & reliqua accidentia spiritualia, & supernaturalia veræ qualitates sunt, & nihilominus nullum ordinem dicunt ad quantitatem, & sic minimum inter has, & quantitatem non dabitur analogia.

77 Imo de qualitatibus corporeis negant multi habere talem ordinem ad quantitatem, ex eo quod non subiectentur media quantitate, sed immediate in substantia, vt videre est in P. Hurtado, sed supponendo qualitatem corpoream dicere ordinem ad quantitatem tamquam ad subiectum immediatum, nego talem ordinem sufficere ad causandam analogiam inter quantitatem, & qualitatem; alias inter habitus, species impressas, expressas, & intellectum daretur analogia; item inter formam substantialem (vt est anima rationalis) & materiam primam daretur analogia, quod nullus vnquam dixit; ergo similiter propter talem ordinem nulla dabitur analogia qualitatis ad quantitatem.

78 Imo si posset dubitari de analogia inæqualitatis potius ponenda esset ex parte quantitatis ad qualitatem, quam e contra, quia quantitas imperfectior omnino est qualitate, & nihilominus, quia talis imperfectio est physica inæqualitatis ratione differentiarum, vel ex parte illarum nullus vnquam Doctorum dixit, quantitatem habere talem attributionem inæqualitatis in participatione accidentis respectu qualitatis, vt causet analogiam dictam; ergo à fortiori neganda est talis analogia, & attributio qualitatis ad quantitatem; & sic non datur analogia attributionis in accidente completo respectu quantitatis, & qualitatis.

79 Quod autem non detur analogia proportionalitatis inter quantitatem, & qualitatem evidentius patet, quia accidens completum vt sic nullomodo est intrinsece, & per metaphoram in quantitate aut qualitate, sed potius tam intrinsece vere, & proprie existit in quantitate, ac in qualitate: ergo nulla datur analogia proportionalitatis inter illa.

80 Ergo datur vnivocatio. Quod patet sic, quia qualitas vt sic prædicatur vnivocè de intellectu, voluntate, & cæteris inferioribus suis, quia æqualiter participatur ab illis, sed etiam accidens completum vt sic æqualiter participatur à qualitate, & quantitate, & sine analogia vt iam probavimus; ergo est vnivocum respectu illarum.

81 Quod enim quidam aiunt dici prius de quantitate, quam de qualitate falsum est, nam potius qualitas ex suo genere est perfectior cum in rebus spiritualibus inveniatur, quod vero in rebus corporalibus, qualitas supponat quantitatem non solum non est indicium analogiæ vt iam dixi, verum etiam non est argumentum, quod quantitas sit perfectior omni corporea qualitate, quia solum supponitur vt conditio quædam necessaria, vel per modum potentiæ passivæ, qualitas vero est per modum actus, nihil ergo est quod impediat vnivocationem inter quantitatem, & qualitatem in ratione accidentis completi vt sic.

SUBSECTIO IV.

Argumentum quartum proponitur.

Quarto sic insurgo, quia sicut se habet substantia vt sic ad omnia inferiora, & particulares substantias, ita se habet accidens vt sic ad omnia accidentia inferiora; sed substantia vt sic contracta per differentiam completi sit substantia completa, & per talem contractionem ex analogia sit vnivoca ex non genere sit verum, & proprium genus respectu substantiarum completarum, quia completa est, ac proinde non transcendit differentias earum, quia substantia completa prædicamentalis non potest prædicari de incompletis: ergo similiter accidens vt sic contractum per differentiam completi fiet accidens completum, & per talem contractionem ex analogo fiet vnivocum (cum ex tota illa vniversalitate in qua minutissima, & incompleta accidentia includebantur, retrahatur, & reducatur, vt ita dicam, ad esse minus vniversalis, & ad angustiores terminos, & cancellos, intra quos solum perfecta, & completa accidentia æqualiter, & sine vlla analogia, & per consequens vnivocè participantia rationem accidentis completi reperiuntur inclusa) & ex non genere fiet verum, & proprium genus minimum respectu quantitatis, & qualitatis, maximum respectu octo prædicamentorum, tum propter vnivocationem dictam, tum etiam, quia propter suum complementum non transcendit differentias, quæ sunt incompleta.

Hæc consequentia supposita maiori, & minori est evidens à paritate rationis, & præcipue, quia vbi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis: sed in accidente completo minimum respectu quantitatis, & qualitatis datur eadem ratio formalis propter quam substantia completa est genus respectu viventis, & corporis, ergo in accidenti completo dabitur idem effectus, vel quasi effectus formalis, scilicet quod sit genus respectu quantitatis, & qualitatis; minor illa sic probatur, quia tota ratio formalis propter quam substantia completa est genus respectu corporis, & spiritus, est quia est vnivoca, & non transcendit differentias corporis, & spiritus, quia est completa, sed etiam accidens completum proptè abstractum à reali, & modali est vnivocum minimum respectu quantitatis, & qualitatis, & maximum respectu relationis, passionis, &c. ergo habet primam partem rationis formalis propter quam substantia completa est genus. Deinde, quia accidens illud abstractum est completum non transcendit vllò modo differentias illorum prædicamentorum, vt supra late probavimus; ergo datur completa eadem ratio formalis in accidente completo respectu quantitatis, & qualitatis, & reliquorum octo prædicamentorum accidentalium propter quam substantia completa est verum, & proprium genus respectu suorum inferiorum, maior prima, & præcipua est evidens vt ex terminis patet; minor etiam liquet ex probatione minoris nuper dicta.

Dices non posse præscindi accidens completum ab octo prædicamentis.

Sed contra, quia evidenter patet hæc veritas ex illo sepius inculcato, & enucleato principio, videlicet, à quacumque convenientia intrinseca multo-

tum est præcindibilis ratio communis, in qua conveniunt illa, à quibus præcinditur: sed octo prædicamenta conveniunt in esse accidentis completi, siquidem quodcumque ex octo prædicamentis est accidens, & est completum, nam quodcumque ex illis prædicamentis non est ens per se, ac proinde non est substantia, & ex alio capite est ens in alio: ergo est accidens, sed non potest esse incompletum, quia omne prædicamentum fit ex entibus completis: ergo quodcumque ex octo prædicamentis est accidens completum, ac proinde in vnoquoque ex illis prædicamentis datur ratio accidentis completi, & prædicatur de illo: ergo conveniunt omnia illa in ratione accidentis completi: ergo potest abstrahi ab illis ratio accidentis completi. Vergetur, ideo abstrahitur à corpore, & spiritu collocatis in prædicamento substantia completa ut sic, quia conveniunt in ratione substantiæ completæ, & ideo conveniunt in illa, quia sicut spiritus est substantia completa ita corpus, ac per consequens de vnoquoque illorum prædicatur per se substantia completa, sed octo prædicamenta conveniunt simpliciter in ratione accidentis completi, siquidem sicut quantitas est accidens completum ita qualitas, &c. sunt accidentia completa, ratione cuius accidens completum prædicatur essentialiter de vnoquoque illorum: ergo sicut à corpore, & spiritu propter illam rationem convenientiæ abstrahitur ratio communis substantiæ completæ ut sic; ita similiter propter eandem rationem convenientiæ poterit abstrahi ratio communis accidentis completi ab octo prædicamentis.

86 Dices certe præcindi posse accidens completum, sed illud non posse esse genus, quia inter octo prædicamenta dantur accidentia realia, & modalia respectu quorum nihil potest esse genus.

87 Sed contra ad hominem impugno adversarios, nā in vestra sententia qualitas completa ut sic est verum genus prædicamenti qualitatibus, sed per vos sub qualitate ut sic sunt qualitates modales, & reales in prædicamento qualitatibus: ergo bene poterit accidens ut sic completum esse verum genus respectu octo prædicamentorum, etiam si aliqua ex illis prædicamentis sint accidentia modalia; consequentia patet à paritate rationis: maior est certissima, minor in qua est difficultas sic demonstratur, quia sub qualitate ut sic comprehenduntur intellectus, voluntas, & reliquæ potentie tam vegetativæ, & sensitivæ. Item qualitates supernaturales ut sunt gratia sanctificans, & reliquæ virtutes per se infuse species impressæ, & expressæ,

88 quæ vere, & proprie qualitates reales sunt. Item figura, quæ non est res sed modus quantitatis per vos, ut figura circularis, triangularis, &c. sunt sub prædicamento qualitatibus; item densitas, & raritas de quibus multi asserunt esse modos sunt in tali prædicamento, & de hoc omnibus prædicatur qualitas ut sic: ergo sub prædicamento qualitatibus includuntur qualitates reales, & modales, & non obstante tali inclusione, qualitas ut sic est verum genus respectu omnium illarum qualitarum: ergo non obstante inclusione accidentium modalium, & realium completorum poterit esse accidens completum ut sic propterea abstrahit à reali, ut modali vere, & proprie univocum.

89 Quod sic demonstro, quia accidens completum est de essentia qualitatibus, quæ est caput illius prædicamenti: ergo respectu quorum est univo-

ca qualitas est etiam univocum accidens, quia quidquid competit superiori eo modo quo competit illi, competit etiam omnibus inferioribus contentis sub illo, ut v.g. quia animal est univocum respectu hominis, & equi, & substantia est univoca respectu animalis, etiam substantia debet esse univoca respectu hominis, & equi; unde quicunque conceptus communis univocus respectu alicuius superioris, est etiam univocus respectu inferiorum illius superioris; sed accidens completum est univocum essentialiter respectu quantitatis, & qualitatis: ergo accidens ut sic completum erit univocum respectu omnium inferiorum, qualitatis, & quantitatis, respectu quorum qualitas, & quantitas sunt univoca, sed qualitas est univoca respectu qualitatum modalium, & realium figuræ, v.g. & frigiditatis: ergo etiam accidens completum poterit esse univocum respectu frigiditatis, & figuræ, quæ sunt accidentia realia, & modalia: ergo etiam poterit esse univocum in ordine ad capita octo prædicamentorum licet sint entia realia, & modalia; siquidem concurrunt respectu illorum omnes conditiones requiritæ ad univocationem conceptus communis; nam accidens completum ut sic est commune, non tantum secundum nomen, sed etiam secundum rationem: sed illa ratio immediate participatur ab omnibus his generibus æqualiter sine ulla attributione: ergo in illa ratione superiori concurrunt omnia necessaria ad univocationem. Consequentia patet ex omnibus supra, & in metaphysica dictis de univocatione entis ut sic; maior est evidens, quia accidens in communi definitur non solum secundum nomen, sed etiam secundum rationem, dicendo est ens in alio completum: ergo. Minor sic probatur, quia talis ratio entis in alio completi non convenit uni generi accidentis per respectum attributionem, & ordinem ad aliud genus accidentis; nam cum Aristoteles dixit, accidens esse entis ens, nomine entis intellexit ens simpliciter quod est substantia, ut omnes intelligunt, ut constat etiam ex 1. metaph. ubi hac ratione dicitur substantia prior definitione accidentis, nunquam autem dixit unum accidens esse prius definitione quam aliud, participant ergo omnia accidentia illam rationem sine ulla ordine inter se: nihil ergo illi deest ad veram univocationem.

Et confirmatur, quia analogata secundaria de 70 finiri solent per ordinem ad primum analogatum, sed quædam genera accidentium, v.g. modalium, nec sub ratione communi accidentis, nec ut talia accidentia, nempe modalia definiuntur per respectum ad aliquod ex dictis generibus accidentium: ergo.

Deinde, quia ut bene adnotat P. Suarez, diversitas modi completi, à re completa in ratione modi, & entitatis non sufficit ad analogiam constituendam, nam quoad hoc eadem est ratio, si vel talia accidentia sint diversorum prædicamentorum, siue eiusdem, ut diximus supra.

Et ratio à priori inquit Suarez est, quia illa 92 diversitas entitatis, & modi ex se non constituit aut habitudinem, aut subordinationem inter omnia illa ut talia sunt in ratione accidentis completi; unde licet unum sit imperfectius alio, non tamen dicitur accidens completum per habitudinem ad aliud, & ideo hoc non satis est ad analogiam eo vel maxime, quod licet modus sit ex suo genere minus perfectus quam res, tamen in particulari aliquis modus potest esse perfectior

perfectior aliqua entitate accidentali, ut videre est in vniione hypostatica respectu frigiditatis, & in modo praesentiae quem habet Christus in Sacramento respectu doloris, &c. illa diversitas perfectionis non semper sufficit ad analogiam constituendam, neque ad tollendam vniocationem sufficientem ad rationem generis, praecipue quando coniungitur talis vniocatio cum non transcendentia.

93 Secundo contra illam solutionem sic insurgo, & supponamus (casu negato) accidens ut sic completum non posse esse genus respectu octo simul praedicamentorum propter rationem quam aduersarij assignant, nempe, quia modi, & res non possunt sub vno genere convenire, certe non possunt negare aduersarij, quin sex praedicamenta modalia, quae sunt sex modi completi inter quos nulla datur res convenient sub vno genere, quod nihil aliud est, quam modus accidentalis completus, seu accidens modale completum, siquidem illud aequaliter participatur ab illis modis sine ordine, habitudine, & attributione vnius ad alium, quae enim attributio, & dependentia causans analogiam potest reperiri inter vbi, & relationem, quae datur identitatis inter Petrum, & Paulum. Item inter situm, & durationem, seu quando, &c. ergo talis conceptus communis est vniocus, & quia non transcendit differentias illorum, ex eo quod illa, quia differentia sunt, sint incompleta, & iste sit conceptus completus, erit verum, & proprium genus; ex alio capite non potest etiam negari quod ens reale simpliciter completum accidentale sit verum genus respectu quantitatis, & qualitatis propter rationes *substantiae superiori* politas: ergo evidenter sequitur distincta praedicamenta non esse ita primo diversa, ut non conveniant in aliquo genere.

SUBSECTIO V.

Cerna oppugatur.

94 Respondet Cerna tam ens completum quam accidens completum transcendere differentias suorum inferiorum, quia tales differentiae sunt entia, & accidentia completa, quod docet in Logica disp. 3. de secunda operatione, &c. sect. 3. art. 2. per totum. Smigleusius tom. 1. sua Dialectica disp. 7. quaest. 2. §. sed constabit aliquis, vbi sic ait accidens completum praedicatur formaliter de differentiis: nam verum est dicere tale coloratum quatenus est tale per differentiam specificam est accidens.

95 Sed contra, & meo videri evidenter funditus labefactur ista sententia; sic: ergo caput praedicamenti substantiae non est genus; unde non erit caput illius praedicamenti, omnia enim capita praedicamentorum, & praecipue substantiae sunt vera, & propria genera, ut & Cerna, & Smigleusius paulo post supradicta fatentur, & probant; unde aut non erit praedicamentum substantiae, aut erit praedicamentum sine capite, quae sunt absurda maxime monstruosa in eorum, imo & in omnium sententia: ergo absurda erit solutio aduersarij, ex qua illa profluunt inconvenientia.

96 Illa prima consequentia ex suppositione sententiae Cernae & Smigleij sic demonstratur. Per

vos omnes differentiae sunt completa entia, unde differentiae accidentium sunt accidentia completa: sed differentiae substantiarum sunt substantiae, & sunt differentiae: ergo sunt substantiae completae per vos; nam si differentiae imperfectae quales sunt differentiae accidentium ex eo quod differentiae sunt, sunt completae, a fortiori differentiae perfectiores quales sunt differentiae substantiales erunt substantiae completae, praecipue quia ratio completa non est imperfectio ex se: sed potius est perfectio, & ideo reperitur in Deo, & in Angelis, quae sunt perfectissima omnium entia, quod fatetur etiam Cerna in fine art. 2. §. Respondetur. Tunc sic: tunc aliquid non est genus quando illud transcendit differentias suorum inferiorum, ut patet ex supradictis, & ex his verbis ipsius Cernae eodem art. 2. citato, vbi sic ait: patet consequentia, quia solum ratione transcendentiae tam ipse Aristoteles, quam Sanctus Thomas dicunt ens non esse genus, nec posse in compositionem venire cum differentiis, sic ille: sed ex suppositione sententiae quae asserit differentias substantiales, v. g. corporis, & spiritus esse completas, sequitur evidenter substantiam completam transcendere differentias suorum inferiorum: ergo ex suppositione tuae sententiae sequitur substantiam completam, quae est caput praedicamenti substantiae, non esse genus respectu suorum inferiorum.

Minor in qua est tota difficultas sic demonstratur, quia tunc aliquod praedicatum transcendit differentias suorum inferiorum, quando non solum praedicatur directe de inferioribus: sed etiam de eorum differentiis; nam a posteriori evidenter colligimus ens transcendere differentias omnium inferiorum, quia formaliter de omnibus illis praedicatur in his propositionibus, v. g. perfectitas, & inaleitas sunt ens a parte rei, rationalitas, & petreitas sunt ens formaliter, & ratio a priori est, quia id quod praedicatur de aliquo formaliter, formaliter est idem cum illo, & illud formalissime constituit, & in ipso formaliter reperitur constitutive (loquimur enim de praedicato superiori, quod non est in aliquo inferiori nisi constituendo ipsum: ergo si aliquod praedicatum superius praedicatur de differentiis inferiorum formalissime, erit idem formalissime cum illis, in ipsisque erit constituendo ipsas, ac proinde imbibendo se in ipsis: sed hoc est transcendere differentias inferiorum: ergo praedicatum illud superius quod praedicatur formalissime, & directe de differentiis inferiorum transcendit illas, siquidem ita est in inferiori, ut nihil sit inferioris in quo formaliter non reperitur, & imbibatur praedicatum illud superius; sed supposito quod differentiae inferiorum substantiae completae ut sic sint substantiae completae, substantia completa ut sic praedicatur formaliter de illis: ergo transcendit illas & imbibitur formaliter in illis.

Haec minor sic probatur, quia substantia completa ut sic praedicatur de omni substantia completa inferiori, sicut animal de omni animali, ens de omni ente inferiori, sive illud sit differentia, sive species, aut genus, ut tandem sicut vos dicitis accidens completum, & ens completum praedicari formaliter non solum de generibus, & speciebus sibi inferioribus: sed etiam de differentiis eorum, quia non solum genera, & species sunt entia, & accidentia completa: sed etiam differentiae